

Ystadegau Blynyddol ar gyfer y Gweithlu Addysg yng Nghymru 2026

Adran 4: Sector addysg oedolion

This report is also available in English

1. Ymarferydd addysg oedolion4

1.1 Nifer a gofrestrwyd4

1.2 Rhywedd.....4

1.3 Oedran.....4

1.4 Grŵp ethnig.....5

1.5 Hunaniaeth genedlaethol.....5

1.6 Anabledd5

1.7 Cyflogaeth6

1.8 Y gallu i siarad Cymraeg.....7

1.9 Y gallu i weithio drwy gyfrwng y Gymraeg7

1.10 Lefel cymhwyster uchaf.....8

1.11 Dargadwedd9

Adran 4: Sector addysg oedolion

Ymarferydd addysg oedolion

Mae rheoliadau’n amodi y dylai darparwyr addysg oedolion yn y gymuned sicrhau bod ymarferwyr sy’n darparu addysg mewn, neu ar gyfer, darparwr addysg oedolion yn y gymuned, gofrestru gyda CGA cyn iddynt ddechrau gweithio.

Mewn deddfwriaeth, ystyr darparwr addysg oedolion yn y gymuned yw darparwr (heblaw ysgol, sefydliad addysg bellach neu sefydliad addysg uwch) addysg bellach a hyfforddiant i oedolion sydd wedi’i leoli yn y gymuned ac sy’n cael ei ariannu neu, fel arall, ei ddarparu gan awdurdod lleol, MEDR y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil, neu Weinidogion Cymru. Mewn deddfwriaeth, ystyr ymarferydd addysg oedolion yw:

- unigolyn sy’n darparu addysg bellach a hyfforddiant i oedolion (pobl 18 oed a hŷn) ar gyfer, neu ar ran, darparwr addysg oedolion yn y gymuned ac sy’n meddu ar o leiaf un o’r cymwysterau a ddangosir yn Atodiad A, neu sydd â chymhwyster a ddyfarnwyd y tu allan i’r Deyrnas Unedig nad yw’n sylweddol wahanol, ym marn Gweinidogion Cymru, i’r cymwysterau a restrir yn yr Atodlen ar ein gwefan ni ([Atodiad A](#)).
- unigolyn sy’n darparu addysg bellach a hyfforddiant i oedolion (pobl 18 oed a hŷn) ar gyfer, neu ar ran, darparwr addysg oedolion yn y gymuned ac sy’n gweithio tuag at gymhwyster. Gall weithio fel ymarferydd oedolion am gyfnod nad yw’n hwy na:
 - thair blynedd o’r dyddiad pan ddechreuodd weithio tuag at y cymhwyster ac yntau mewn cyflogaeth amser llawn, neu
 - pum mlynedd o’r dyddiad pan ddechreuodd weithio tuag at y cymhwyster ac yntau mewn cyflogaeth ran-amser

Mae ymarferwyr addysg oedolion, sydd ag un o’r cymwysterau a restrir ar gyfer athrawon addysg bellach ([Atodlen 6 i Reoliadau 2015](#)), yn gymwys i gofrestru yng nghategori’r ymarferydd addysg oedolion.

Nid yw’n ofynnol i wirfoddolwyr, na phobl sy’n darparu hyfforddiant yn gysylltiedig â phroffesiwn a hynny ar sail dros dro neu’n achlysurol, ac sy’n meddu ar y cymwysterau neu’r profiad angenrheidiol i ymarfer yn y proffesiwn hwnnw, gofrestru gyda CGA.

1. Ymarferydd addysg oedolion

1.1 Nifer a gofrestrwyd

Tabl 1.1: Nifer y ymarferwyr addysg oedolion wedi’u cofrestru.

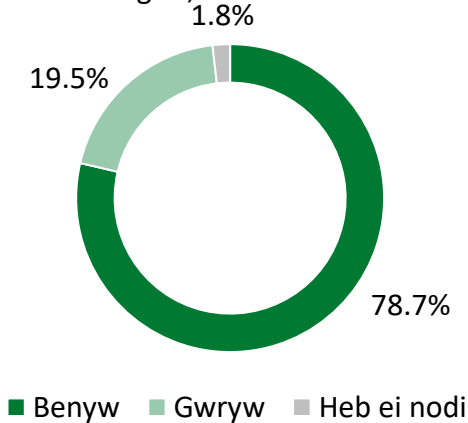
	2025	2026
Nifer y ymarferwyr dysgu oedolion	284	328

Ffigurau Mawrth 2026 – 268 wedi’u cofrestru fel ymarferwyr addysg oedolion yn unig, 60 mewn categorïau lluosol. O’r cofrestreion lluosol, mae 38 wedi’u cofrestru mewn 2 gategori, 14 wedi’u cofrestru mewn 3 chategori, mae 5 wedi’u cofrestru mewn 4 categori, mae 1 wedi’u cofrestru mewn 5 categori, mae 1 wedi’u cofrestru mewn 6 categori, ac mae 1 wedi’u cofrestru mewn 7 categori,

1.2 Rhywedd

Tabl 1.2: Nifer y ymarferwyr addysg oedolion wedi’u cofrestru yn ôl rhywedd.

	2025		2026	
	Nifer	%	Nifer	%
Benyw	225	79.2	258	78.7
Gryw	52	18.3	64	19.5
Heb ei nodi	7	2.5	6	1.8
Cyfanswm	284	100	328	100

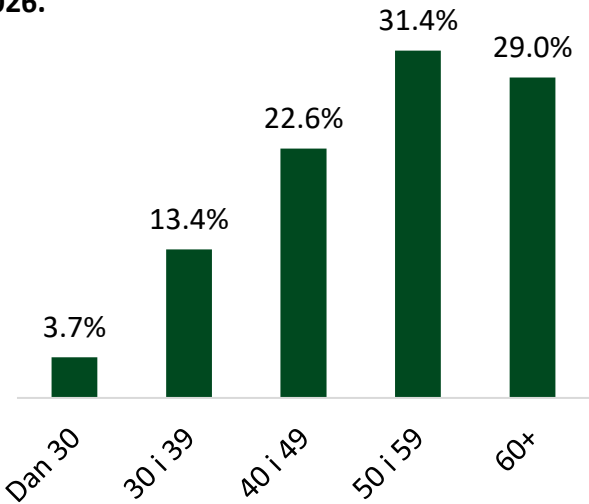

1.3 Oedran

Tabl 1.3: Nifer y ymarferwyr addysg oedolion wedi’u cofrestru yn ôl oedran.

	2025		2026	
	Nifer	%	Nifer	%
Dan 25	2	0.7	1	0.3
25 i 29	10	3.5	11	3.4
30 i 34	18	6.3	19	5.8
35 i 39	22	7.7	25	7.6
40 i 44	28	9.9	33	10.1
45 i 49	34	12.0	41	12.5
50 i 54	46	16.2	40	12.2
55 i 59	48	16.9	63	19.2
60 i 64	43	15.1	54	16.5
65+	33	11.6	41	12.5
Cyfanswm	284	100	328	100

Siart 1: Rhywedd ymarferwyr addysg oedolion yn 2026.

Siart 2: Oedran ymarferwyr addysg oedolion yn 2026.

1.4 Grŵp ethnig

Tabl 1.4: Nifer y ymarferwyr addysg oedolion wedi’u cofrestru yn ôl grŵp ethnig.

	2025		2026	
	Nifer	%	Nifer	%
Gwyn	166	58.5	224	68.3
Cymysg neu nifer o grwpiau ethnig	1	0.4	3	0.9
Asiaidd neu Asiaidd Prydeinig	0	0.0	2	0.6
Du, Affricanaidd, Caribïaidd, neu Du Prydeinig	0	0.0	1	0.3
Grŵp ethnig arall	2	0.7	1	0.3
Ddim eisiau cofnodi grŵp ethnig	5	1.8	8	2.4
Anhysbys	110	38.7	89	27.1
Cyfanswm	284	100	328	100

Darperir y data uchod ar ffurf agregedig i osgoi datgelu pwy yw cofrestreion. Gellir dod o hyd i opsiynau’r grwpiau ethnig fel y’u nodir ar y Gofrestr Ymarferwyr Addysg gan ddefnyddio [gwefan swyddogaeth dadansoddi’r Llywodraeth](#). Gellir gweld y grwpiau ethnig sy'n creu'r ffurf agregedig uchod yno.

1.5 Hunaniaeth genedlaethol

Tabl 1.5: Nifer y ymarferwyr addysg oedolion wedi’u cofrestru yn ôl hunaniath genedlaethol.

	2025		2026	
	Nifer	%	Nifer	%
Cymreig	106	37.3	131	39.9
Prydeinig	56	19.7	87	26.5
Seisnig	7	2.5	8	2.4
Albanaidd, Gwyddelig, neu Wyddelig, o Ogledd Iwerddon	1	0.4	3	0.9
Arall	5	1.8	10	3.0
Ddim eisiau cofnodi hunaniaeth genedlaethol	0	0.0	2	0.6
Anhysbys	109	38.4	87	26.5
Cyfanswm	284	100	328	100

1.6 Anabledd

Tabl 1.6: Nifer y ymarferwyr addysg oedolion wedi’u cofrestru sydd wedi gwneud datganiad ynglyn â’u hanabledd.

	2025		2026	
	Nifer	%	Nifer	%
Ydynt	18	6.3	26	7.9
Nac ydynt	266	93.7	302	92.1
Cyfanswm	284	100	328	100

At ddibenion y cyhoeddiad hwn, ystyrir bod gan unigolyn anabledd os oes ganddynt salwch, cyflwr, neu nam hirdymor, hunangofnodedig, sy’n peri anhawster i weithgareddau dydd i ddydd. Mae’r diffiniad hwn yn gyson â [Deddf Cydraddoldeb 2010](#) a’r [diffiniad sydd wedi’i gysoni gan Wasanaeth Ystadegol y Llywodraeth \(GSS\)](#).

1.7 Cyflogaeth

Tabl 1.7: Nifer y ymarferwyr addysg oedolion wedi’u cofrestru yn ôl cyflogaeth.

	2025		2026	
	Nifer	%	Nifer	%
Blaenau Gwent	0	0.0	1	0.3
Pen-y-bont ar Ogwr	9	3.2	0	0.0
Caerffili	43	15.1	27	8.2
Caerdydd	16	5.6	13	4.0
Sir Gaerfyrddin	17	6.0	18	5.5
Ceredigion	11	3.9	6	1.8
Conwy	1	0.4	3	0.9
Sir Ddinbych	0	0.0	0	0.0
Sir y Fflint	2	0.7	0	0.0
Gwynedd	0	0.0	0	0.0
Ynys Mon	0	0.0	0	0.0
Merthyr Tudful	3	1.1	3	0.9
Sir Fynwy	15	5.3	14	4.3
Castell-nedd Port Talbot	21	7.4	21	6.4
Casnewydd	17	6.0	16	4.9
Sir Benfro	29	10.2	22	6.7
Powys	0	0.0	0	0.0
Rhondda Cynon Taf	20	7.0	19	5.8
Abertawe	1	0.4	12	5.4
Torfaen	17	6.0	23	7.0
Bro Morgannwg	18	6.3	26	7.9
Wrecsam	0	0.0	0	0.0
Is-gyfanswm mewn swydd mewn sefydliad addysg bellach	240	84.5	224	68.3
Eraill mewn swydd ¹	32	11.3	43	13.1
Eraill nad ydynt mewn swydd ²	12	4.2	61	18.6
Cyfanswm	284	100	328	100

¹ Cynnwys gweithwyr cyflenwi, cofrestredig ar absenoldeb mamolaeth, a’r rhai sy’n gweithio mewn rôl ymarferwyr addysg oedolion y tu allan i un o’r awdurdodau lleol.

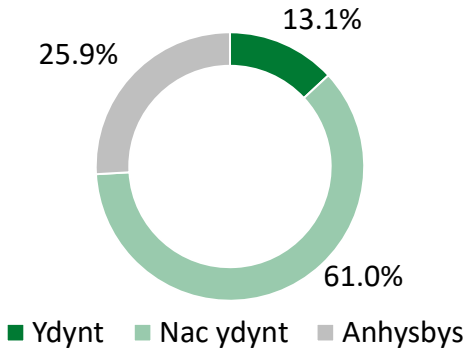
² Cynnwys unigolion cofrestredig wedi ymddeol, di-waith, a’r rhai nad ydynt wedi’u cyflogi fel ymarferydd addysg oedolion.

1.8 Y gallu i siarad Cymraeg

Tabl 1.8: Nifer y ymarferwyr addysg oedolion wedi’u cofrestru yn ôl y gallu i siarad Cymraeg.

Mae'r wybodaeth isod wedi'i seilio ar y cofrestreion hynny sydd wedi datgan a ydynt yn rhugl, neu'n weddol rugl, yn yr iaith Gymraeg.

	2025		2026	
	Nifer	%	Nifer	%
Ydynt	26	9.2	43	13.1
Nac ydynt	152	53.5	200	61.0
Anhysbys	106	37.3	85	25.9
Cyfanswm	284	100	328	100

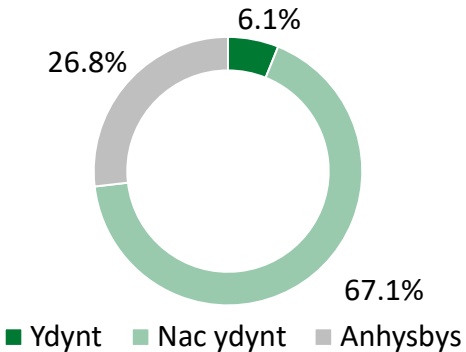
Siart 3: Ymarferwyr addysg oedolion yn ôl eu gallu i siarad Cymraeg yn 2026.

1.9 Y gallu i weithio drwy gyfrwng y Gymraeg

Tabl 1.9: Nifer y ymarferwyr addysg oedolion wedi’u cofrestru yn ôl y gallu i weithio drwy gyfrwng y Gymraeg.

Mae'r wybodaeth isod wedi'i seilio ar y cofrestreion hynny sydd wedi datgan a gawsant eu hyfforddi i weithio drwy gyfrwng y Gymraeg, eu bod yn gweithio ar hyn o bryd drwy gyfrwng y Gymraeg neu erioed wedi gwneud hynny, neu a ydynt yn teimlo'n hyderus i wneud hynny.

	2025		2026	
	Nifer	%	Nifer	%
Ydynt	11	3.9	20	6.1
Nac ydynt	165	58.1	220	67.1
Anhysbys	108	38.0	88	26.8
Cyfanswm	284	100	328	100

Siart 4: Ymarferwyr addysg oedolion yn ôl eu gallu i drwy gyfrwng y Gymraeg yn 2026.

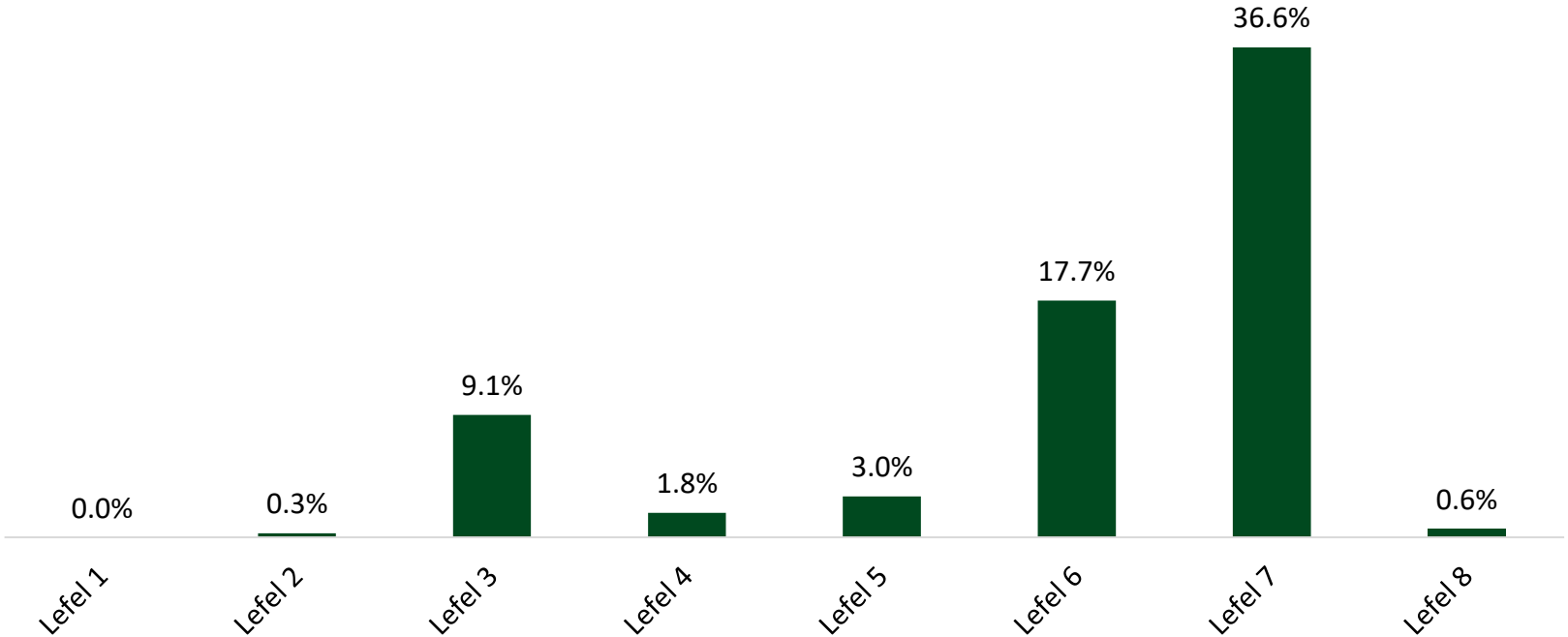
1.10 Lefel cymhwyster uchaf

Tabl 1.10: Nifer y ymarferwyr addysg oedolion cofrestredig yn ôl y lefel cymhwyster uchaf sydd ganddynt.

	2025		2026	
	Nifer	%	Nifer	%
Lefel 8	2	0.7	2	0.6
Lefel 7	92	32.4	120	36.6
Lefel 6	45	15.8	58	17.7
Lefel 5	9	3.2	10	3.0
Lefel 4	1	0.4	6	1.8
Lefel 3	22	7.7	30	9.1
Lefel 2	1	0.4	1	0.3
Lefel 1	0	0.0	0	0.0
Lefel anhysbus*	112	39.4	101	30.8
Cyfanswm	284	100	328	100

Mae hyn yn cynnwys cymwysterau pwnc-benodol, cymwysterau mewn pwnc arall, cymhwyster addysgu/asesu, er engraifft, pob cymhwyster sydd wedi'i nodi ar gofnod cofrestrai. Lefelau'n seiliedig ar Fframwaith Credyd a Chymwysterau Cymru.

Mae lefel anhysbys* yn cynnwys y rheini na chofnodwyd cymwysterau ar eu cyfer, neu'r rheini na ellir pennu lefel eu cymhwyster o'r wybodaeth, a roddwyd naill ai gan y cofrestrai neu'r cyflogwr.

Siart 5: Canran o ymarferwyr addysg oedolion yn ôl lefel uchaf o gymwysterau yn 2026.

4.10 Dargadwedd

4.10: Y newid o flwyddyn i flwyddyn yn niferoedd ymarferwyr addysg oedolion cofrestredig.

	Mawrth 2025		Mawrth 2026	
	Nifer	%	Nifer	%
Cyfanswm wedi'u cofrestru ¹	284	100	328	100
Cofrestreion wedi dadgofrestru ers y flwyddyn flaenorol ²	0	0	60	21.1
Cofrestreion newydd ers y flwyddyn flaenorol ³	0	0	104	36.6
Cynnydd neu ostyngiad ers y flwyddyn flaenorol ⁴	0	0	44	15.5

¹ Cyfanswm y cofrestreion yn y categori ymarferwyr addysg oedolion ar 1 Mawrth ym mhob blwyddyn benodol.

² Nifer y ymarferwyr addysg oedolion a gofrestrwyd yn y flwyddyn flaenorol ond na chadwodd eu cofrestriad y flwyddyn ganlynol.

³ Nifer y unigolion cofrestredig newydd a dderbyniwyd ar y Gofrestr Ymarferwyr Addysg ym mhob blwyddyn.

⁴ Nifer yn adlewyrchu naill ai cynnydd neu ostyngiad net yn nifer y cofrestreion ar 1 Mawrth ym mhob blwyddyn o gymharu â’r flwyddyn flaenorol, gan gymryd i ystyriaeth nifer y unigolion cofrestredig na chadwodd eu cofrestriad (troednodyn 2) a’r rhai a dderbyniwyd ar y Gofrestr (troednodyn 3).